

Nr 1 b.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1937 kl. 5 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial med uppgift å vissa vilande förslag till ändringar i grundlag.

I sitt memorial nr 1 den 28 januari 1937 till innevarande riksdag anmälde konstitutionsutskottet de under sistförflutna fyraårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar, vilka utskottet funnit icke stå i sådant samband med övriga vilande grundlagsförslag eller med lagstiftningsfrågor, direkt sammanhängande med vilande grundlagsförslag, att hinder förelåg för omedelbart upptagande av dem till slutligt avgörande; och i sitt memorial nr 1 a den 9 mars 1937 anmälde utskottet, sedan utskottet inhämtat, att första lagutskottet beslutat utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 2, till riksdagen med förslag till lag med vissa bestämmelser om rättegång i tryckfrihetsmål, ett vid 1936 års lagtima riksdag såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av §§ 1, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen.

Sedan konstitutionsutskottet numera beslutat utlåtande, nr 15, till riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen nr 182 med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen om val till riksdagen och nr 183 med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 och 6 §§ samt 8 § 1 mom. lagen om landsting m. m., får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande vid 1936 års riksdag såsom vilande antagna förslag till ändrad lydelse av §§ 6 och 19 riksdagsordningen samt § 6 mom. 10 samma grundlag.

Förslag

till ändringar i grundlag, hänskjutna till grundlagsenlig behandling vid nu pågående riksdag:

1) angående ändrad lydelse av §§ 6 och 19 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

§ 6.

1. Första kammarens ledamöter skola till ett antal av etthundrafemtio väljas av landstingens *ledamöter* och *särskilt utsedda elektor*er för de städer, som ej deltaga i landsting. Valet gäller för en tid av åtta år, räk-

(Föreslagen lydelse.)

§ 6.

1. Första kammarens ledamöter skola till ett antal av etthundrafemtio väljas av landstingen och *stadsfullmäktige* i de städer, som ej deltaga i landsting. Valet gäller för en tid av åtta år, räknade från januari må-

(Nuvarande lydelse.)

nade från januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett.

2. För val — — — i vallagen.
3. För varje — — — rikets folk-mängd.
4. Därest det — — — en riksdagsman.
5. Det antal — — — utöva riksdagsmannakallet.
6. Äro icke — — — i riksgäldskontoret

7. Tillhöra flera landstingsområden samma valkrets och är i något av områdena landstingsmännens antal större än som skolat utses, därest den för annat landstingsområde inom valkretsen vid landstingsmannaval gällande grund blivit tillämpad, då skola ej flera av landstingsmännen i förstnämnda område deltaga i valet av riksdagsmän än att valmännens antal svarar mot nyssberörda grund; och skall förty, då riksdagsmannaval för valkretsen skall förrättas, landstinget i det område till sådant antal bland tingets ledamöter utvälja dem, som skola deltaga i riksdagsmannavalet. Val, varom i detta mom. stadgas, sker proportionellt enligt de närmare grunder, som av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag bestämmer. Varder landstingsman, som blivit utsedd till valman, förhindrad att fullgöra uppdraget, inkallas suppleant i den ordning, som beträffande förhinder för landstingsman i allmänhet gäller.

8. De i 1 mom. omförmälda elektroter utses för Stockholms stad och Göteborgs stad till lika antal med stadsfullmäktige samt för annan stad, som ej deltagar i landsting, till det antal, som efter folkmängden i staden eller

(Föreslagen lydelse.)

nads början året näst efter det, under vilket valet skett.

2. För val — — — i vallagen.
3. För varje — — — rikets folk-mängd.
4. Därest det — — — en riksdagsman.
5. Det antal — — — utöva riksdagsmannakallet.
6. Äro icke — — — i riksgäldskontoret.

7. Tillhöra flera landstingsområden samma valkrets och är i något av områdena landstingsmännens antal större än som skolat utses, därest den för annat landstingsområde inom valkretsen vid landstingsmannaval gällande grund blivit tillämpad, då skola ej flera av landstingsmännen i förstnämnda område deltaga i valet av riksdagsmän än att valmännens antal svarar mot nyssberörda grund; och skall förty, då riksdagsmannaval för valkretsen skall förrättas, landstinget i det område till sådant antal bland tingets ledamöter utvälja dem, som skola deltaga i riksdagsmannavalet.

Tillhöra en eller flera städer, som ej deltaga i landsting, samma valkrets som landstingsområde, då skola ej flera av stadsfullmäktige i sådan stad deltaga i valet av riksdagsmän än att valmännens antal efter folkmängden

(Nuvarande lydelse.)

i de särskilda valkretsar, vari den för valet må vara indelad, svarar mot den beträffande landstingsmannaval i allmänhet gällande grund.

9. Valrätt vid elektorval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad från och med kalenderåret näst efter det, varunder han uppnått tjugusju års ålder. Valen äro omedelbara och, där två eller flera elektorer skola utses, proportionella. Varje röstande har lika röst. Vid val av elektorer skola jämväl utses suppleanter för dem. Närmare bestämmelser om elektorval meddelas i vallagen.

10. Till elektor må endast den utses, som själv vid elektorvalet äger rösträtt.

Elektor kan ej vara:

den, som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;

den, som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den, som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;

den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till elektor.

11. Omfattar valkrets för val av ledamöter i första kammaren flera län eller delar av flera län, åligger Konungens befallningshavande i det av dessa län, som Konungen bestämmer, att med allt, som med valet har samband, taga den befattning, som

(Föreslagen lydelse.)

i staden svarar mot den beträffande landstingsmannaval i allmänhet gällande grund; och skola förty, då riksdagsmannaval för valkretsen skall förrättas, stadsfullmäktige till sådant antal bland sina ledamöter utvälja dem, som skola deltaga i riksdagsmannavalet; stadsfullmäktige skola vid utseendet av valmän bland sig jämväl utse suppleanter för dessa.

Val, varom i detta mom. stadgas, sker proportionellt enligt de närmare grunder, som av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag bestämmer.

Varder landstingsman, som blivit utsedd till valman, förhindrad att fullgöra uppdraget, inkallas suppleant i den ordning, som beträffande förhinder för landstingsman i allmänhet gäller. Inträffar sådant hinder för stadsfullmäktig, som utsetts till valman, skall han ofördröjligen underrätta magistraten i staden, som till deltagande i valet inkallar vederbörande suppleant.

8. Omfattar valkrets för val av ledamöter i första kammaren flera län eller delar av flera län, åligger Konungens befallningshavande i det av dessa län, som Konungen bestämmer, att med allt, som med valet har samband, taga den befattning, som

(Nuvarande lydelse.)

enligt vad därom är stadgat tillkommer Konungens befallningshavande.

§ 19.

Till ledamöter i andra kammaren kunna endast utses män och kvinnor, som äga valrätt inom valkretsen eller, där fråga är om stad, bestående av flera valkretsar, inom någon av dessa.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 29 år 1936.
Första kammarens protokoll den 28 mars 1936.
Andra kammarens protokoll den 28 mars 1936.

(Föreslagen lydelse.)

enligt vad därom är stadgat tillkommer Konungens befallningshavande.

§ 19.

Till ledamöter i andra kammaren kunna endast utses män och kvinnor, som *uppnått tjugufem års ålder samt* äga valrätt inom valkretsen eller, där fråga är om stad, bestående av flera valkretsar, inom någon av dessa.

2) angående ändrad lydelse av § 6 mom. 10 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

§ 6.

10. Till elektor — — — äger rösträtt.

Elektor kan ej vara:

den, som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;

den, som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den, som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;

den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

(Föreslagen lydelse.)

§ 6.

10. Till elektor — — — äger rösträtt.

Elektor kan ej vara:

den, som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;

den, som häftar för honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren;

den, som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den, som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;

den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

För valbarhet — — — till elektor.

För valbarhet — — — till elektor.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets memorial nr 28 år 1936.

Första kammarens protokoll den 18 mars 1936.

Andra kammarens protokoll den 18 mars 1936.

Anmärkning: Antager riksdagen det under punkten 1) upptagna förslaget till ändrad lydelse av bl. a. § 6 riksdagsordningen, varigenom den nuvarande elektorsinstitutionen avskaffas, läser det under förevarande punkt 2) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 6 mom. 10 riksdagsordningen icke kunna vinna riksdagens godkännande utan böra förklaras hava förfallit.

Stockholm den 20 april 1937.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar *Reuterskiöld, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Stendahl, Källman, Fredrik Ström, Nils Andersson, John Björck, Hagström, Andersson i Igelboda, Lindskog, Fast, Holmbäck, Lundqvist, Andersson i Malmö, Andersson i Ovanmyra, Nordström i Torsby, Werner i Höjen och Sundström i Skövde.*
